KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 24. maj 1989

om den italienske regerings støtte til to statsejede virksomheder i aluminiumsindustrien, Aluminia og Comsal

(Kun den italienske udgave er autentisk)

(90/224/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter i overensstemmelse med ovennævnte artikels bestemmelser at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, under henvisning til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Den 5. december 1984 og den 20. november 1985 besluttede Kommissionen at indlede proceduren i EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit, med hensyn til en støtte til et samlet beløb på 1 445 mia. lire, som den italienske regering havde stillet eller agtede at stille til rådighed til omstruktureringen af den statsejede aluminiumsindustri i Italien i perioden 1983 til 1988. En af grundene til, at Kommissionen indledte de pågældende procedurer, var, at det planlagte støttebeløb forekom at være betydeligt større end behovene i henhold til omstruktureringsplanen for den statsejede aluminiumsindustri i den pågældende periode og derfor ikke kunne siges at være berettiget i henseendet til den fælles interesse.

Den italienske regering fremlagde i tilslutning til sine bemærkninger som led i de to procedurer efter EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, en række ændringer for Kommissionen af nævnte omstruktureringsplan. Den italienske regering påtog sig bl.a. i betragtning af, at Kommissionen var af den opfattelse, at den overdrevne støtte ikke var forenelig med fællesmarkedet, at nedsætte det planlagte støttebeløb med 200 mia. lire.

Den 17. december 1986 besluttede Kommissionen at afslutte de to procedurer i henhold til EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, med hensyn til den støtte, som den italienske regering allerede havde stillet eller agtede at stille til rådighed for den statsejede aluminiumsindustri i Italien. Den nedsatte støtte, som i sidste ende blev godkendt, bestod af et beløb på 989 mia. lire i form af ny kapital og et beløb på 400 mia. lire i form af et lån med en rentelettelse på 10 %, begge stillet til rådighed for Efim (Ente participazioni e finanziamenti industrie manifatturiere) til dennes aluminiumsaktiviteter, samt tilskud til et beløb på 48,1 mia. lire og et rentelettet lån på 7,9 mia. lire til det statsejede aluminiumssmelteri i Bolzano.

Kommissionen stillede bl.a. som betingelse for at afslutte de to procedurer efter EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, at den italienske regering ikke længere ydede nogen form for støtte til den statsejede aluminiumsindustri i Italien indtil udgangen af 1988.

Denne beslutning blev meddelt den italienske regering ved skrivelse af 13. januar 1987.

Den 2. maj 1985 overtog Efim den tabgivende aluminiumsvirksomhed Comsal, som hovedsagelig beskæftigede sig med produktion af valsede halvfabrikata.

På grundlag af artikel 3, stk. 11, i lov nr. 910 af 22. december 1986 [1] bemyndigede den italienske regering Efim til at udstede et obligationslån på 150 mia. lire. Renterne på lånet samt alle andre omkostninger skulle betales af staten. Lånet ville tillige gradvis blive konverteret til egenkapital i takt med indbetalingen af afdragene.

Ved beslutning truffet af CIPE af 18. september 1987 [2] gav de italienske myndigheder Efim instruks om at afsætte et beløb på 100 mia. lire af provenuet af det pågældende obligationslån til finansiering af investeringer i to statsejede aluminiumsvirksomheder Aluminia og Comsal.

Den italienske regerings bemyndigelse af Efim til at afsætte nævnte beløb på 100 mia. lire til finansiering af investeringer i de to statsejede aluminiumsvirksomheder, Aluminia og Comsal, blev ikke anmeldt til Kommissionen efter EØF-Traktatens artikel 93, stk. 3.

II

Kommissionen anmodede efter at have erfaret, at den italienske regering havde besluttet at stille midler til rådighed til investeringer i den statsejede aluminiumsindustri på meget favorable vilkår ved skrivelse af 27. oktober 1987 om at få anmeldt denne foranstaltning i henhold til EØF-Traktatens artikel 93, stk. 3.

Den italienske regering svarede ved skrivelse af 29. marts 1988 på denne anmodning. Den italienske regering gav i sin skrivelse udtryk for den opfattelse, at en forøgelse af Efim's midler finansieret ved hjælp af lånekapital for statens regning ikke indeholdt elementer af statsstøtte og derfor ikke skulle anmeldes på grundlag af EØF-Trakta-

[1] Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana nr. 301 af 30. december 1986, supplemento ordinario nr. 1.
[2] Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana nr. 245 af 20. oktober 1987, s. 35.

tens artikel 93, stk. 3. I samme skrivelse meddelte den italienske regering Kommissionen, at et beløb på 70 mia. lire af provenuet af det af Efim udstedte obligationslån skulle anvendes til finansiering af investeringer i modernisering og udvidelse af samt spredning af produktionen på virksomheden Aluminias Protovesme-fabrik og et beløb på 30 mia. lire til finansiering af investeringer i modernisering og udvidelse af samt spredning af produktionen på virksomheden Comsals Portovesme-fabrik. Lånet var forbundet med en afdragsfri periode på fire år og skulle tilbagebetales mellem 1991 og 1994.

Lånerenten var variabel og blev ændret hvert halve år. I de første seks måneder var renten 6,3 %. Samtlige renteudgifter og afdrag ville blive overtaget af staten, og lånet ville dermed blive konverteret til egenkapital for Efim.

På grundlag af de oplysninger, som Kommissionen havde indhentet hos den italienske regering og offentlige kilder, skønnede den, at tilrådighedsstillelsen af 100 mia. lire på meget favorable vilkår til finansiering af investeringer i modernisering og udvidelse af de statsejede aluminiumsvirksomheder Aluminia's Aluminias og Comsals i Protovesme indeholdt elementer af støtte, som var omfattet af EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1.

Kommissionen skønnede, at tilrådighedsstillelsen af 100 mia. lire for Aluminia og Comsal til finansiering af deres investeringsprogrammer udgjorde støtteforanstaltninger omfattet af forbuddet i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1, fordi de to virksomheder ikke skulle betale renter eller afdrag på de modtagne beløb. Desuden havde de to virksomheder været tabgivende i flere år, og eftersom omstruktureringsplanen for den statsejede aluminiumsindustri for så vidt ikke havde sat virksomhederne i stand til at genskabe deres økonomiske levedygtighed, kunne konverteringen af de 100 mia. lire til egenkapital ikke betragtes som tilvejebringelse af risikovillig kapital efter sædvanlig selskabspraksis i en markedsøkonomi, og den udgjorde derfor støtte efter EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1.

Desuden blev det ved Kommissionens beslutning af 17. december 1986 om støtte til den statsejede aluminiumsindustri i Italien, som de italienske myndigheder fik meddelt den 13. januar 1987, pålagt den italienske regering at afstå fra at yde yderligere støtte til den statsejede aluminiumsindustri indtil udgangen af 1988. Ydelsen af 100 mia. lire i form af rentefri lån til Aluminia og Comsal, som senere skulle konverteres til egenkapital, var derfor at betragte som en ny støtte, der udgjorde en overtrædelse af beslutning af 17. december 1986.

Kommissionen besluttede derfor at indlede proceduren i EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, og gav ved skrivelse af 28. september 1988 den italienske regering en frist til at fremsætte sine bemærkninger hertil.

III

Den italienske regering fremsatte sine bemærkninger som led i proceduren ved skrivelse af 31. januar og 7. marts 1989. Ved disse skrivelser fremlagde de italienske myndigheder oplysninger vedrørende finansieringen i form af kapitalindskud, lån og tilskud til virksomheder i den offentlige aluminiumsektor i perioden fra den 16. januar 1986 til den 28. juni 1988, og de redegjorde tillige for, hvorledes omstruktureringsplanen for den statsejede aluminiumsektor blev gennemført og forklarede grundene til, at målene i omstruktureringsplanen ikke var blevet virkeliggjort i deres helhed.

Desuden oplyste den italienske regering, at den statsejede aluminiumsindustri, med undtagelse af Comsal, for første gang i 1988 forventedes at give et overskud på 3 mia. lire, medens det forventede resultat for Comsal i samme år ville være et tab på 4,6 mia. lire.

Hvad angår Comsal, oplyste de italienske myndigheder, at virksomheden efter instruks fra regeringen var blevet overført til Efim-gruppen med henblik på at forbedre de statsejede aluminiumsvirksomheders effektivitet, og at virksomheden trods de tab, den havde pådraget sig, som for 1985 til 1987 udgør et samlet beløb på 33,7 mia. lire, var på vej mod en genrejsning, dog under forudsætning af, at den øgede sin produktion i tilstrækkeligt omfang.

Den italienske regering forklarede med hensyn til det af Efim udstedte obligationslån på 100 mia. lire, at 70 mia. lire var øremærket til investeringer i Aluminia og 30 mia. lire til investeringer i Comsal. Investeringerne i Aluminia ville være gennemført ved udgangen af 1991, og de samlede omkostninger ville udgøre 84 mia. lire.

Den italienske regering forelagde i sine skrivelser, i hvilke den fremsatte sine bemærkninger som led i proceduren, ikke noget bevis for, at de rentefri statsgaranterede lån på 70 mia. lire til Aluminia og 30 mia. lire til Comsal ikke var blevet udbetalt til virksomhederne.

Endelig noterede Kommissionen sig, at de italienske myndigheder i det ledsagende notat til deres skrivelse af 31. januar 1989 ikke bestred, at de pågældende foranstaltninger havde karakter af støtte, men forklarede, at deres skrivelse indeholdt den italienske regerings bemærkninger med hensyn til den pågældende støttes forenelighed med fællesmarkedet.

Som led i høringen af andre interesserede parter inden for rammerne af proceduren i henhold til EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, fremsatte tre andre medlemsstaters regeringer deres bemærkninger.

IV

Den italienske regerings bemyndigelse af Efim til at udstede et obligationslån på 100 mia. lire til finansiering af investeringer i virksomhederne Aluminia og Comsal resulterede i, at visse virksomheder opnåede en støtte i form af et rentefrit lån. Lånet vil tillige senere blive erstattet med et kapitalindskud til et lignende beløb.

Statens overtagelse af samtlige renteudgifter er tydeligt et tilfælde af statsstøtte, fordi de to virksomheder derved opnår de nødvendige finansieringsmidler uden selv at bære nogen af de dermed forbundne omkostninger. I nærværende sag udgør den rente, som staten påtager sig i de første seks måneder af lånets løbetid, 4,4 mia. lire for lånet på 70 mia. lire til Aluminia og 1,9 mia. lire for lånet på 30 mia. lire til Comsal.

Konverteringen af de to lån på 70 mia. lire og 30 mia. lire til egenkapital er at betragte som tilrådighedsstillelse af offentlige midler til virksomheder i form af kapitaltegning og kan indeholde elementer af statsstøtte. For at undersøge, hvorvidt en sådan tilrådighedsstillelse af offentlige midler udgør en støtte, i tilfælde, hvor virksomhederne ejes af de offentlige myndigheder, er det rimeligt i mangel af nogen viden om sociale elementer eller regional- eller sektorpolitiske målsætninger at tage stilling til, hvorvidt en privat aktionær under lignende omstændigheder ville foretage et sådant kapitalindskud på samme vilkår på grundlag af forventet forrentning.

De pågældende to virksomheders finansielle resultater i de seneste år har været:

Aluminia led tab på 77,8 mia. lire i 1985, 57,5 mia. lire i 1986 og 98,3 mia. lire i 1987. I samme år udgjorde virksomhedens samlede gæld 943,3 mia. lire eller 155 % af omsætningen i 1985, 989,3 mia. lire eller 153 % af omsætningen i 1986 og 1 189,8 mia. lire eller 133 % af omsætningen i 1987.

Comsal led et tab på 14,2 mia. lire i 1985, 10,2 mia. lire i 1986 og 9,4 mia. lire i 1987. Virksomhedens samlede gæld udgjorde 53,1 mia. lire eller 125 % af omsætningen i 1985, 68,2 mia. lire eller 156 % af omsætningen i 1986 og 72,8 mia. lire eller 142 % af omsætningen i 1987.

I betragtning af de to virksomheders finansielle resultater i de sidste tre år og særligt deres tab og store ophobede gæld er det Kommissionens opfattelse, at tilrådighedsstillelse af supplerende kapital ved hjælp af offentlige midler til en virksomhed under sådanne omstændigheder må siges at indeholde elementer af statsstøtte, jf. Kommissionens meddelelse til medlemsstaterne af 17. september 1984 (1) vedrørende anvendelsen af EØF-Traktatens artikel 92 og 93 på offentlige myndigheders erhvervelse af kapitalinteresser i virksomheder.

(1) EF-Bull. 9-1984.

V

Aluminia fremstiller ubearbejdet aluminium, medens Comsal hovedsagelig fremstiller valsede aluminiumshalvfabrikata og visse mængder ubearbejdet aluminium.

Både ubearbejdet aluminium (NIMEXE kode 76.01-11) og valsede aluminiumshalvfabrikata (NIMEXE kode 76.02-12) er genstand for samhandel mellem medlemsstaterne. I 1985 eksporterede Italien 13 178 tons ubearbejdet aluminium og 2 789 tons valsede aluminiumshalvfabrikata til de ni andre medlemsstater samt Spanien og Portugal, i 1986 eksporterede Italien 9 194 tons ubearbejdet aluminium og 3 964 tons valsede halvfabrikata til de 11 andre medlemsstater, medens Italiens eksport i 1987 til de øvrige medlemsstater var på 6 480 tons ubearbejdet aluminium og 4 902 tons valsede halvfabrikata. Italiens import fra de øvrige medlemsstater samt Spanien og Portugal var på 214 718 tons ubearbejdet aluminium og 6 998 tons valsede aluminiumsprodukter i 1985, 183 655 tons ubearbejdet aluminium og 8 323 tons valsede aluminiumsprodukter i 1986 og 211 595 tons ubearbejdet aluminium og 7 372 tons valsede aluminiumsprodukter i 1987.

Der består konkurrence mellem producenter af såvel ubearbejdet aluminium som valsede aluminiumshalvfabrikata. I sektoren for ubearbejdet aluminium findes der 16 større producenter i syv medlemsstater med en installeret kapacitet på ca. 2,3 mio tons. Aluminia er den største producent af ubearbejdet aluminium i Italien og havde ved udgangen af 1988 den tredjestørste installerede kapacitet i Fællesskabet.

I sektoren for valsede aluminiumshalvfabrikata findes der 42 virksomheder i Fællesskabet, som i 1987 producerede mellem 2 og 2,2 mio. tons valset aluminium. Af disse producenter er syv etableret i Italien, og deres produktion i 1987 var på 275 000 tons.

Når finansiel bistand fra staten bevirker en styrkelse af visse virksomheders stilling i forhold til andre virksomheder, som konkurrerer med dem i Fællesskabet, må denne bistand antages at påvirke disse andre virksomheder.

Den støtte, som den italienske regering har besluttet at yde til Aluminia og Comsal, vil således påvirke samhandelen mellem medlemsstater og fordreje eller true med at fordreje konkurrencen efter EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1.

De pågældende støtteforanstaltninger er uforenelige med fællesmarkedet, fordi de er i strid ikke blot med det generelle forbud mod støtteydelse uden forhåndsanmeldelse til Kommissionen og forudgående godkendelse fra Kommissionens side, som fastsat i EØF-Traktatens artikel 93, stk. 3, men også med det specifikke forbud for den italienske regering mod at yde yderligere støtte af enhver art til den statsejede aluminiumsindustri indtil udgangen af 1988 som fastsat i beslutning af 17. december 1986. Ved denne beslutning tillod Kommissionen en maksimumsstøtte på 1 445 mia. lire til den statsejede aluminiumsindustri i Italien og skønnede, at al yderligere støtte ud over det af

Kommissionen godkendte beløb indtil udgangen af 1988 ikke ville være berettiget og dermed ville være uforenelig med fællesmarkedet. Den italienske regering har aldrig anfægtet Kommissionens beslutning. Beslutningen er derfor endelig, og forbuddet mod ydelse af støtte indtil udgangen af 1988 skal fuldt ud overholdes af den italienske regering.

Under henvisning til det ovenfor anførte bør den italienske regering ophæve de elementer af støtte, som de rentefri lån til Aluminia og Comsal indeholder. Lånene må af samme grund ikke konverteres til egenkapital —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den støtte i form af rentefrie lån på 70 mia. lire og 30 mia. lire, som senere skal konverteres til egenkapital, og som den italienske regering har stillet til rådighed for virksomhederne Aluminia og Comsal, er uforenelig med fællesmarkedet efter EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1, idet støtten er ydet i strid med bestemmelserne i EØF-Traktatens artikel 93, stk. 3, og med betingelserne i Kommissionens beslutning af 17. december 1986. Støtten skal derfor ophæves og tilbagekræves hos støttemodtagerne. Den italienske regering må ikke konvertere disse to lån til egenkapital.

Artikel 2

Den italienske regering underretter inden to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger den har truffet til at efterkomme den.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 24. maj 1989.

På Kommissionens vegne

Leon BRITTAN

Næstformand